

A hiány és a megmutatás

Borsos Lőrinc munkái

Homérosz tehát, mint az Iliász és az Odüsszeia költője, esztétikai ítélet.

*Ezzel azonban még egyáltalán nem állítottuk
a nevezett eposzok költőjéről, hogy ő is csak képzelődés...*

Friedrich Nietzsche: Homérosz és a klasszika-filológia

Fogalmaink és a világ folyamatos feszültségben állnak egymással. Az előbbiek soha nem lesznek képesek teljes mértékben és hibátlanul leképezni az utóbbit, mégis elkerülhetetlennek tűnnek, nélkülük sem a beszéd, sem a fogalmi gondolkodás nem működőképes. Borsos Lőrinc teljes életműve erre a törésre épül, a szavak és a dolgok elválásának és újra-összekapcsolásának a technológiáit kutatja, az elrejtéstől a radikális magánmitológián át a reveláció esztétikájáig. Már az előző mondat zárójelei jelzik az elemzés nehézségeit: Borsos Lőrinc mint művész két empirikus személy: Lőrinc Lilla és Borsos János.

A törést a folyamatos felület hiányaként lehet legkönnyebben megmutatni. Borsos Lőrinc *Elveszett Paradicsom* sorozata ismert paradicsomábrázolások felhasználásával fekete felületeket hoz létre a folyamatos képsíkon. A modern tekintet először hajlamos cenzúraként azonosítani ezt a feketét, mintha egyes alakok és részletek elrejtése lenne a kizárólagos célja. Pedig ennél sokkal többről van szó: a fekete zománctfesték (Blaek) saját esztétikai jogán létezik és tárja fel helyét a kompozícióban. A technika későbbi művekben is visszatért különféle variációkban, különösen fontos szerepet kapva William Blake műveinek átértelmezésében, de mindig megtartotta eredeti esztétikai intencióját.

Már a használt festék egyedi megnevezése is jelzi, hogy a magánmitológia különösen fontos szerepet játszik az életműben. Folyamatosan visszatérő probléma (és egyben inspiráció) az identitás és az „én” vizsgálatához. Ezzel épül (többek között) az *Önkritikus Portré* című sorozat, amelyben a kettős személyiség tovább bővül a kurátorokkal és az egész folyamatot feldolgozó terapeutával. A rémálomszerű alakokat és helyzeteket bemutató konceptek a szürrealisták véglegesen szubjektív nézőpontjából gondolják újra az identitás fogalmát. A tudatalatti és a szexualitás viszonya továbbfejlődik az életműben, egészen a fetisizmus nyílt megjelenítéséig.

Hogyan lehet feloldani az személyiség legmélyebb rétegeinek ki-nem-mondhatóságát és a művészi közlésen keresztül megvalósuló befogadói tudatot? Borsos Lőrinc válasza a befogadó különleges helyzete, kiválasztottsága: a *Mindannyian főpapok vagytok* a jeruzsálemi templom függönyére utal, ami Krisztus kereszthalálakor meghasadt, utalva arra, hogy ami egykor zárt és láthatatlan volt, immár látható és elérhető.

Gárdonyi László

Borsos Lőrinc: Kis Geci

Borsos Lőrinc: Paradise Lost 1